

TIETOSUOJASELOSTE

Tietoa tutkimukseen osallistuvalla ja tiedoksi mahdolliselle huoltajalle

Olet osallistumassa Helsingin yliopiston *Nuorten tulevaisuuden unelmat ja siirtymät - kiinnittyminen yhteisöihin ja yhteiskuntaan* -tutkimukseen. Tutkimusta johtaa dosentti Tarja Tolonen, ja siinä toimivat tutkijat FM Hanna Yrjänä ja VTM Anni Nyysölä. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään seuraamuksia, jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Tämän ilmoituksen kohdassa 12 kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on ja miten voit vaikuttaa tietojesi käsittelyyn.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto

Osoite: Unioninkatu 35, 00014 Helsingin yliopisto

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa:

Nimi: Tarja Tolonen

Osoite: Unioninkatu 35, 00014 Helsingin yliopisto

Puhelinnumero: 050 4160625

Sähköpostiosoite: tarja.tolonen@helsinki.fi

2. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tutkimushanke alkaa 2023 ja päättyy, kun tutkimuksessa tehtävät julkaisut, väitöskirjat ja raportit on saatu julkaistua. Aineiston ja tutkittavien tietoja säilytetään vuoteen 2029 saakka.

Tutkimushankkeessa tutkimme yhteiskunnan nuorille luomia rakenteellisia mahdollisuuksia ja esteitä. Tutkimme nuorten arkea erityisesti itähelsinkiläisissä lähiöissä. Hanna Yrjänän osatutkimus kohdistuu vertailevalla otteella myös tukholmalaisiin lähiöihin. Pohdimme tutkimuksessamme ensinnäkin nuorten liittymisen kokemusta sosiaalisiin yhteisöihin ja laajemmin suomalaisen (ja vertaillen myös ruotsalaiseen) yhteiskuntaan.

Teemme laadullista tutkimusta sisältäen ensinnäkin kenttätutkimusta, jolloin tutustumme tutkimusalueisiin liittyviin julkisiin tiloihin, instituutioihin (esimerkiksi koulut, nuorisotyön ala, kaupunkisuunnittelu) niitä havainnoiden ja käyden keskustelua alan asiantuntijoiden ja osallistujien kanssa. Tarkennamme tutkimusotettamme ja haastatteleme osan nuorista ja aikuisista tutkimuksen tarpeen mukaisesti.

Tutkimuksemme teemat ovat moninaiset: Käsittelemme kouluun, vapaa-aikaan ja eri yhteisöihin liittyviä kysymyksiä. Nuorten elämässä on useita siirtymiä, joista tutkijat ovat tulkinneet merkittäviksi koulutukseen ja työhön, lapsuuden kotoa poismuuttoon ja perheen perustamiseen sekä kotipaikkakunnalta muuttoon liittyvät siirtymät, joita kaikkia käsittelemme tässä tutkimuksessa. Kysymme laadullisissa haastatteluissamme, miten nuoret näkevät omissa yhteisöissään laajemman yhteiskunnan, mihin he sijoittavat oman tulevaisuutensa tämän merkittävän siirtymän kynnyksellä. Mitä tulevaisuuden

mahdollisuuksia he näkevät heidän oman alueensa tarjoavan heille ja millaisena he näkevät asuinalueensa tulevaisuuden?

Samoin projektissa tutkitaan materiaalina viranomaisnäkökulmia (dokumentit ja keskustelut ja haastattelut) sekä inklusiivisia käytäntöjä kentältä (järjestöt, projektit). Pyrkimyksenämme on analysoida ja ristiinvaloittaa eri paikallisuuksista ja kentän osa-alueilta kerättyjä aineistoja.

FM Hanna Yrjänän väitöskirjatutkimuksen tarkoituksena on tarkastella kaupunki uudistamista sen kohteina olevien sosioekonomisesti heikompien lähiöiden nuorten asukkaiden näkökulmasta. Tutkimuksen kohteena on muun muassa se, miten asuinalueet ja niiden (suunnitellut) muutokset näkyvät ja kuuluvat nuorten tulevaisuuden näkymissä. Lisäksi hän haastattelee asiantuntijoita ja kaupungin suunnittelijoita. Tutkimushanke kohdistuu Helsingissä erityisesti Helsingin Mellunkylän ja Meri-Rastilan alueisiin ja lisäksi Tukholman luoteispuolella sijaitseviin Järvan lähiöihin, Tenstaan, Rinkebyhyn ja Husbyhyn, jotka ovat jo pitkään olleet erinäisten antisegregaatio- ja demokratiahankkeiden kohteina. Ruotsia koskevat tietosuoja-asiat käsitellään erikseen Ruotsin kontekstissa.

Tutkittavien nimiä ja yhteystietoja kerätään vain, jos niitä tarvitaan yhteyden pitämiseksi tutkijan ja tutkittavien välillä hankkeen aikana. Tutkittavien mahdollisia yhteystietoja tallentuu heidän allekirjoittamiinsa lomakkeisiin tai nauhoitteisiin, joita säilytetään lukitussa kaapissa Helsingin yliopiston tiloissa. Tutkittavien mahdollisia puhelinnumeroita tai yhteystietoja säilytetään salasanan takana rajoitetun, kenttätyötä koskevan ajan. Puhelimen osoitekirjaan tutkittavien nimet tallennetaan salanimillä eli pseudonyymeinä.

Tutkimushankkeessa kerättävää aineistoa, kuten haastatteluja, ei tallenneta yhdessä tutkittavien sukunimien ja yhteystietojen kanssa. Haastattelut ovat luottamuksellisia. Aineistoa käsitellään kuitenkin osin tunnistettuna eli niissä voi esiintyä henkilöiden (etu)nimiä ja paikannimiä. Haastatteluista tuotettavat tekstitiedostot muutetaan myöhemmin tunnistamattomiksi siten, että niistä poistetaan tunnistettavat henkilö- ja paikkatiedot. Tunnistettavat henkilötiedot kuten nimet, asuinpaikkakunta, perhetiedot tai muutkaan henkilötiedot eivät tule julki tutkimusjulkaisuissa.

Hankkeen aikana selvitetään, onko mahdollista muokata aineisto Yhteiskunnalliseen Tietoarkistoon sopivaksi. Mikäli on, tunnistamattomiksi tekstitiedostoiksi muutetut haastattelumateriaalit tullaan arkistoimaan hankkeen päätyttyä Yhteiskuntatieteelliseen Tietoarkistoon sellaisessa muodossa, jossa tutkimukseen osallistuneen tai hänen läheistensä henkilöllisyys tai paikat ei ole tunnistettavissa. Tätä aineistoa saa käyttää mahdollisiin myöhempisiin tutkimustarkoituksiin sellaisessa muodossa, ettei henkilöitä voi tunnistaa, kuitenkin niin, että tutkimushankkeen tutkijat antavat aina erillisen suostumuksen aineiston käyttöön.

Mikäli tutkittavat eivät halua haastattelujaan arkistoitavan jatkotutkimusta varten, sekä haastatteluäänitteet että tekstitiedostoiksi puretut haastattelut tuhoataan hankkeen tutkimuskäytön päätyttyä. Mahdolliset muut hankkeessa kerättävät aineistot kuin haastattelut tuhoataan tutkimuskäytön päätyttyä, tai palautetaan nuorille itselleen, mikäli se on mahdollista ja he itse niin toivovat.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Tutkimuksesta voi kieltäytyä ja siitä voi jättäytyä pois halutessaan missä tahansa vaiheessa hanketta, eikä siitä koidu seuraamuksia.

Tutkittavat voivat tehdä kaikki tähän tutkimukseen liittyvät pyynnöt rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseksi yhteyshenkilölle Tarja Toloselle.

3. Tutkimuksen vastuullinen johtaja ja rekisterin tietosuojavastaavien yhteistiedot

Nimi: Tarja Tolonen

Osoite: Unioninkatu 35, 00014 Helsingin yliopisto

Puhelinnumero: 050 4160625

Sähköpostiosoite: tarja.tolonen@helsinki.fi

Varahenkilöt

Nimi: Hanna Yrjänä

Osoite: Unioninkatu 35, 00014 Helsingin yliopisto

Sähköpostiosoite: hanna.yrjana@helsinki.fi

Nimi: Anni Nyyssölä

Osoite: Unioninkatu 35, 00014 Helsingin yliopisto

Sähköpostiosoite: anni.nyysola@helsinki.fi

4. Tutkimuksen suorittajat

Helsingin yliopisto: Dosentti Tarja Tolonen (hankkeen johtaja ja tutkija), FM Hanna Yrjänä (väitöskirjatutkija) ja VTM Anni Nyyssölä (väitöskirjatutkija)

Lisäksi tutkimushankkeeseen voidaan palkata tutkimusavustajia tai ottaa mukaan opinnäytetyön tekijöitä. Mikäli näin tehdään, he allekirjoittavat vaihtolopimuksen ja noudattavat samaa salassapitomenettelyä kuin tämän hankkeen tutkijat.

5. Tutkimuksen nimi, luonne ja tutkimuksen kesto aika

Tutkimuksen nimi: Nuorten tulevaisuuden unelmat ja siirtymät - kiinnittyminen yhteisöihin ja yhteiskuntaan

Kertatutkimus Seurantatutkimus

Tutkimus on perusluonteeltaan kertatutkimus, mutta joiltain osin haastateltaviin ollaan yhteydessä sovitusti useamman kerran.

Tutkimuksen arvioitu kesto aika on 1.1.2023–31.12.2029. Hankkeessa kerättyyn aineistoon perustuvia julkaisuja tullaan julkaisemaan myös myöhemmin, mutta tässä vaiheessa ei käsitellä enää henkilötietoja.

6. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

- tutkittavan suostumus
- rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen
- yleistä etua koskeva tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi tai julkisen vallan käyttö

rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu (jos oikeutettu etu niin mikä:)

7. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa ei käsitellä seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:

Poliittiset mielipiteet, Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus

Ammattiliiton tai muiden aatteellisten yhdistysten jäsenyys

Etninen alkuperä, Terveys, Seksuaalisuus

8. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää ja mistä lähteistä tietoa kerätään.

Tutkimuksessa vältetään ylimääräisten tietojen keruu. Tutkimuksessa kerätään tietoa vain tutkittavilta itseltään ja esimerkiksi yhteystietoja vain, jos tarkoitus on esimerkiksi tavata haastateltava uudestaan, ja jos hän suostuu ne antamaan.

(Etu)Nimi

Sähköpostiosoite

Puhelinnumero

Tutkittavan oppilaitos

Tutkittavan syntymävuosi tai ikä haastatteluhetkellä

Haastattelujen sisältö ja muu tutkimuksen aikana tutkittavien itse tuottama materiaali kuten piirrookset ja kirjoitukset, valokuvat tai digitaaliset tuotokset. Kaikki henkilötiedot ja tunnistamiseen liittyvä informaatio salataan.

9. Henkilötietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tutkimusryhmä ei siirrä tai luovuta henkilötietoja tutkimusryhmän ulkopuolelle. Henkilötietojen siirtoa ei suoriteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

Mikäli tutkittava lähettää tutkijalle sähköistä aineistoa käyttäen jotain itse valitsemaansa sähköistä välinettä, tiedonvälityksen yhteydessä voi sovelluksesta riippuen siirtyä tietoa tutkijoista riippumattomista syistä EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Tätä ei suositella tutkittaville ja pyritään välttämään kaikin tutkijoille mahdollisin keinoin.

Myöskään tutkimuksessa ei suoriteta mitään automaattista päätöksentekoa, jolloin tieto ei siirry eteenpäin.

10. Henkilötietojen suojaamisen periaatteet

Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Manuaalisen aineiston suojaaminen: Säilytetään lukitussa kaapissa lukitussa työhuoneessa Helsingin yliopistolla tiloissa, jonne on rajoitettu pääsy.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

käyttäjätunnus salasana käytön rekisteröinti kulunvalvonta

muu, mikä:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa

Aineisto analysoidaan suoran tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

11. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Henkilötietosi hävitetään

Henkilötietosi arkistoidaan:

ilman tunnistetietoja tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa:

Mikäli haastattelut säilytetään tunnistamattomina myös paikat anonymisoiden, ne on mahdollista liittää Yhteiskuntatieteelliseen Tietoarkistoon pysyvästi, mikäli tutkittavat ovat antaneet tähän suostumuksen.

12. Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen?

Tietosuojalainsäädännön mukaisesti tutkittavalla on tiettyjä oikeuksia, joilla tutkittava voi varmistaa perusoikeuksiin kuuluvan yksityisyyden suojan toteutumisen. Mikäli haluat käyttää tässä kohdassa mainittua oikeuttasi, ota yhteyttä kohdassa 1 mainittuun yhteyshenkilöön

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen.

Oikeus pyytää pääsyä tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus pyytää tietoa siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi tutkimuksessa ja mitä henkilötietojasi tutkimuksessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöstä käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus pyytää tietojen oikaisemista (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus pyytää tietojen poistamista tai käsittelyn rajoittamista, oikeus vastustaa käsittelyä pyytää tietojen siirtoa järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 17, 18, 20, 21 artiklat)

Voit myös pyytää tutkimuksessa käytettyjen *henkilötietojesi poistamista* tai niiden käsittelyn rajoittamista sekä voit vastustaa käsittelyä tai pyytää tietojesi siirtämistä järjestelmästä toiseen.

Oikeuksista poikkeaminen

Edellä tässä kohdassa 17 Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen mainitut oikeudet eivät ole ehdottomia eivätkä siten päde jokaisessa tapauksessa ja näistä oikeuksista saatetaan poiketa tietosuoja koskevan lainsäädännön mukaisesti esim. silloin kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

13. Valitusoikeus

Sinulla on lisäksi oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Puhelinvaihe: 029 566 6700 ja

Puhelinneuvonta yksityishenkilöille: 029 56 66777

Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja@om.fi

<https://tietosuoja.fi/ilmoitus-tietosuojavaltuutetulle>